

Εκινώντας, κάπως αφοριστικά, με την παραδοχή ότι οποιαδήποτε συζήτηση για την τέχνη δεν είναι τέχνη, τότε αυτός εδώ ο σχολιασμός έχει σκοπό να καταμετρήσει απλά τις σκέψεις του γράφοντος, μετά ή και κατά τη διάρκεια της ανάλυσης του συγκεκριμένου βιβλίου. Θα μπορούσαμε αρχικά να παραφράσουμε τον υπότιτλο ως εξής: στον παράδεισο κάνουν όλοι πάρτι, πού να δείτε τι κάνουν στην κόλαση, γιατί εν τέλει περί αυτού πρόκειται. Η διαπραγμάτευση ενός διαχρονικού ζητήματος, δηλαδή της ανθρώπινης αδυναμίας για συνεννόηση και ουσιαστική επαφή, έχει απασχολήσει, κατά καιρούς, αμέτρητους διανοητές. Μέσω ποιων ακριβώς μηχανισμών μετατρέπεται ένας φαινομενικά «παράδεισος» συνεύρεσης ανθρώπων σε μια πραγματική «κόλαση», αυτό τώρα είναι κάτι που δεν δείχνει να υπακούει σε μια ορισμένη νομοτελειακή αρχή, εκτός και αν τέτοια αρχή αποτελεί το θουκυδίδειο συμπέρασμα ότι η φύση των ανθρώπων δεν αλλάζει.

Αν αφήσουμε κατά μέρος το προοίμιο, ένα καθαρά αυτοσαρκαστικό κείμενο, καθώς και τα τελευταία III και IV κεφάλαια του βιβλίου, ο κεντρικός πυρήνας του έργου αποτελείται από τα κεφάλαια I και II, ή όπως επιγράφονται: «Οι Πλατωνιστές της Αποκάλυψης» και «X» όπως «Χάνω». Ο Βλαβιανός προειδοποιεί ήδη με τον υπότιτλο των Πλατωνιστών: «Στο σπήλαιο όλοι πιστεύουν ότι είναι ευτυχισμένοι, επειδή μιλούν ταυτόχρονα χωρίς να βλέπουν ο ένας τον άλλο». Δεν πρόκειται για παράθεμα από το ανύπαρκτο κεφάλαιο XI της πλατωνικής Πολιτείας, αλλά για συγγραφική φάρσα, η οποία όμως αποδίδει εξαιρετικά το κλίμα της ανθρώπινης επικοινωνίας, ειδικά στη σύγχρονη εποχή όπου επικρατούν οι παράλληλοι μονόλογοι, με ή χωρίς οθόνες και ακουστικά. Η φάρσα συνεχίζεται ασταμάτητα από αφήγημα σε αφήγημα, παντού υπάρχουν ανατροπές, ο ρυθμός ανάγνωσης ποικίλλει, από ήρεμοι και απαλός έως ασθματικός. Η έκταση των αφηγημάτων δεν ξεπερνά τις έξι σελίδες, ενώ τα περισσότερα δεν υπερβαίνουν τις δυο. Ετσι ο λόγος συμπυκνώνεται, ο χρόνος συρρικνώνεται, και μένουν μόνο οι λέξεις που

Ο λόγος συμπυκνώνεται, ο χρόνος συρρικνώνεται και μένουν μόνο οι λέξεις που ο συγγραφέας κοιτά ευλαβικά, καθώς παρελαύνουν σαν μαριονέτες σε ένα θέατρο παρεξηγήσεων, σε μια commedia dell' arte εντός ελληνικών συνόρων

Στιγμιότυπα παρερμηνειών

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΒΟΥΤΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

ο συγγραφέας κοιτά ευλαβικά, καθώς παρελαύνουν σαν μαριονέτες σε ένα θέατρο παρεξηγήσεων, σε μια commedia dell' arte εντός ελληνικών συνόρων. Ενδιαφέρον δεν έχουν εδώ τα διακείμενα και περικείμενα, αλλά οι ίδιοι οι διάλογοι, αφού προσφέρονται όχι μόνο για απόλαυση, αλλά φτάνουν ακόμα στο σημείο να συγκινηθούν βαθιά, μάλιστα μέχρι ανατριχίλας στο κεφάλαιο II, ένα αυτοβιογραφικό σκέρτσος με προφητεύουσες υποδηλώσεις. Εφόσον η πρώτη ύλη της λογοτεχνίας, και της τέχνης γενικότερα, είναι η ίδια η ζωή, δηλαδή η καθημερινότητα – τι άλλο θα μπορούσε να είναι; – ο Βλαβιανός δεν ξαστοχά και τη σηματοδευεί ξανά και ξανά. Η οποία επαναληπτικότητα σκο-

ΧΑΡΗΣ ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ
Πλατωνικοί Διάλογοι
ή γιατί στο σπλάιιο κάνουν όλοι πάρτι
σελ. 256
ΠΑΤΑΚΗΣ, 2022

πό έχει να δώσει νόημα ή ακόμα και να τονίσει την ανοησία, σε αυτό το τσίρκο της καθημερινής ρουτίνας, όπου όλοι ζούμε, το λατρεύουμε, προσπαθούμε να το ξεπεράσουμε και τελικά αρνούμαστε πεισματικά να το αλλάξουμε. Είναι λοιπόν η συνήθεια πιο δυνατή από τη θέληση για αλλαγή, αν όντως υπάρχει τέτοια θέληση; Να, ένα από τα βασικά ερωτήματα που γεννιούνται με την ανάγνωση του βιβλίου.

Ας πάμε τώρα στα ίδια τα αφηγήματα των κεφαλαίων I και II, συνολικά 55 μικρές ιστορίες, θα τις ονομάζαμε και στιγμιότυπα παρερμηνειών που οδηγούν συχνά σε ρήξεις ή και σε ολέθρους (δες *Οι κόκκινες Κάλτσες του Γκράουτσο* ή *Η Αλεπού έχει Ψυχή*). Το

χιούμορ είναι παντού κυρίαρχο, ακόμα και όταν γίνεται πικρό έως βιτριολικό (δες *Μητρική Αγάπη* και *Καθατήρι*), ενώ ο αφηγητής παραμένει σταθερά αυτοδιηγητικός, εκτός λίγων εξαιρέσεων (δες *Ωδή σε μια ελληνική Υδρία*). Η αφήγηση συγκροτείται μέσα από ζευγάρια που συνομιλούν, θα τα λέγαμε και δίδυμα της συμφορίας, είτε πρόκειται για φίλους είτε για εραστές είτε για γνωστούς ή άγνωστους. Οι αφηγηματικοί τρόποι εναλλάσσονται, από περιγραφή (μικρότερη ή μεγαλύτερη) με διαλογικά μέρη έως σύντομα θεατρικά κομμάτια. Η λεπτή ειρωνεία ξετυλίγεται σαν τον μίτο της Αριάδνης, από το προοίμιο μέχρι τις μεταφράσεις του τελευταίου κεφαλαίου, γίνεται απρόσμενα αιγυπτιακή, παράδοση και σαρκαστική όσο τα ζευγάρια συνεχίζουν να εντριγκάρονται μεταξύ τους. Όμως ο μίτος του Βλαβιανού δεν οδηγεί σε κάποια έξοδο, τυλίγεται γύρω από τους συνομιλητές ασφυκτικά, μήπως καταφέρει να τους πείσει ότι σκοπός της ομιλίας δεν είναι η έκφραση, πρωτίστως είναι η επικοινωνία.